

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אבי סתיו

מתנאל חמו התובע והנתבע שכנגד:

נגד

1. הנתבע והתובע שכנגד:
2. מיטל בנימוביץ הנתבעת:

בשם התובע והנתבע שכנגד: עו"ד יוני ג'ורנו

בשם הנתבעים והתובע שכנגד: עו"ד אייל אבולפיה

פסק דין

תביעה על סך 50,000 ש"ח בגין לשון הרע, ותביעה שכנגד מטעם הנתבע 1 על סך 60,000 ש"ח בגין תקיפה ומעצר לא חוקי.

רקע

1. התביעה והתביעה שכנגד נסובים סביב אירוע שהתרחש ביום 12.4.2020, בעיצומו של סגר הקורונה הראשון, ופרסומים שהגיעו בעקבותיו ברשת החברתית פייסבוק.

2. התובע הוא שוטר במשטרת ישראל. ביום 12.4.2020 היו הוא ושוטר נוסף בניידת משטרה בצומת הרחובות פנחס איילון – גולדה מאיר בחולון, ועסקו באכיפת תקנות החירום. בסביבות השעה 17:00 הבחין התובע בנתבע 1 ("הנתבע") כשהוא רוכב על אופניים חשמליים, לטענת התובע על המדרכה וללא קסדה. לטענת הנתבע, הוא נסע לבית המרקחת כדי לקנות תרופה לבת משפחה, כך שהנסיעה הייתה מותרת. ישנם הבדלים מסוימים בגרסאות הצדדים בקשר למה שאירע באותה נקודה, אולם אלו לא מהותיים. אין חולק שהתובע קרא לנתבע והורה לו לגשת אליו, וכי הנתבע שמע אותו וידע כי מדובר בשוטר, אך הסתובב ונסע מהמקום.

3. בשלב זה החלו התובע והשוטר הנוסף (שנהג בניידת) לחפש את הנתבע באמצעות נסיעה בניידת ברחובות הסמוכים, ולאחר מספר דקות הם הבחינו בו כשהוא רוכב על אופניו ברחוב אהרון

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

יריב פינת אמיר דרורי. באשר להתרחשויות לאחר מכן, ישנם הבדלים מסוימים באופן שבו מתארים זאת הצדדים. נפרט את הדברים.

לטענת התובע, כפי שהיא עולה מכתב התביעה ומדו"ח הפעולה שמילא בסמוך לאחר האירוע, הוא קרא לנתבע לעצור אך הנתבע המשיך בנסיעה ולא היה נראה שבכוונתו לעצור. התובע ושותפו האטו את הניידת בסמוך לנתבע, קראו לעברו שהוא עצור והתובע הושיט את ידו מהחלון כדי לתפוס בחולצת הנתבע על מנת שלא יברח, אך מה שקרה בפועל זה שהוא הדף אותו בגבו. הם ירדו מהניידת וקראו לעבר הנתבע שהוא עצור, תפסו אותו בידיו והעלו אותו לניידת. שם הם ערכו על הנתבע חיפוש, ולאחר שהבינו שהוא ברח לא מפני שהיה מעורב בעניין פלילי אלא מפני שחשש שיירשמו לו דו"חות, הודיעו לו שהוא יקבל דו"ח בגין הפרה של תקנות הקורונה, וכן זימון לבית המשפט בשל אי ציות להוראת שוטר ובשל כך שרכב על האופניים ללא קסדה ועל המדרכה. לטענת התובע, הנתבע אמר להם תחילה כי הוא מתנדב במשטרה, ולאחר שהם ערכו בירור והתברר שלא כך הוא, הוא תיקן את גרסתו ואמר שהוא מתנדב בחלוקת אוכל.

לטענת התובע, מכיוון שלא היה להם פנקס דו"חות הם נסעו עם הנתבע לצומת בה ראו אותו בהתחלה (ברחוב פנחס איילון – גולדה מאיר), שם היו שוטרים אחרים עם המסמכים הנדרשים. לאחר שהוא רשם לנתבע את הדו"ח ואת ההזמנה לדין, הנתבע החל להתלהם, טען שהם הרביצו לו, השתטח על הרצפה ואמר שכואבת לו היד (למרות שלפני כן הרים את האופניים החשמליים ללא בעיה) וביקש אמבולנס. אמבולנס של מד"א הגיע למקום, ולטענת התובע לא מצא סימני שבר, פריקה וכיוצא בזה.

4. לגרסת הנתבע, ניידת המשטרה נצמדה אליו במפתיע תוך כדי הנסיעה, ואז התובע היכה בראשו באמצעות אגרוף וחסם את נתיב נסיעתו. פעולות אלו גרמו לנפילה שלו מהאופניים. לטענתו, התובע ושותפו לא כרזו לו ולא קראו לו לעצור בשם שלב. כאשר הוא קם על רגליו לצד אופניו, בלי לנסות לעלות עליהם כדי לברוח, יצא התובע מהניידת, דחף אותו אל החומה הסמוכה באלימות, תפס את ידו הימנית בכוח ועיקם אותה בחוזקה. לאחר מכן שותפו של התובע תפס את ידו השמאלית ועיקם אותה אל מאחורי הגב, והשניים הובילו אותו אל הניידת, הטיחו אותו בחוזקה אל הרכב והשליכו אותו פנימה. בתוך הרכב התפתח דין ודברים, במהלכו הניף התובע את אגרופו בתנועת איום ואיים על הנתבע "דבר מילה ואני שובר לך את הפנים". לאחר מכן הם הסיעו אותו לנקודה בה שהו שוטרים נוספים תוך שהמשיכו להתבטא בצורה לא ראויה ולא מכובדת. הנתבע מכחיש כי אמר שהוא מתנדב במשטרה. לטענת הנתבע, דו"ח הקורונה וההזמנה לדין שנרשמו לו על ידי התובע בוטלו בהמשך על ידי המשטרה.

האירוע של עצירת הניידת ליד הנתבע והכנסתו אליה צולם על ידי מצלמת אבטחה, והסרטון הוגש כראיה במשפט.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

5. באותו היום העלה הנתבע לרשת הפייסבוק (ולטענת התובע גם לאינסטגרם) "פוסט" ארוך בו התייחס לאירוע ("הפרסום הראשון"). הפוסט נערך כנראה מספר פעמים, אולם הנתונים בעניין זה לא התבררו במלואם במשפט, ונתייחס לכך בהמשך. להלן ציטוט של הפוסט שצורף לכתב התביעה (נספח 7):

"אני בשוק ממה שקרה לי עכשיו

1000 מטר ליד הבית שלי יש בית מרק[ח]ת רציתי לקנות תרופה בדרך עצרו לידי יס"ם שרצו שאעצור ואני מהפחד של הגישה המאיימת 'בוא בוא רגע' של השוטר מתנאל אמרתי לו אני הולך הבית עשיתי פרסה מהפחד לכיוון הבית לא רציתי להסתבך
לאחר כמה עשרות מטרים מהמקום שני השוטרים:

מתנאל חמו

[השוטר הנוסף]

פתחו עלי בגז את הגמק הענקית 'חדר עינויים' שלהם

ואני עצרתי כי ראיתי שהם נחושים עלי (בסהכ בחור על אופניים שרצה ללכת לבית המרקחת)

איך שהרכב הגיע עלי דחף אותי עם הרכב לצד מהחלון מתנאל בן חמו נתן לי בוקס לראש שהפיל אותי לרצפה!

שניהם יצאו מהרכב כמו חיות שרודפות טרף הרימו אותי קיפלו אותי דחפו אותי לחומה לאחר מכן על הרכב וכל זה שכולי זועק מכאבים רחוב שלם ראה את המקרה

כל זה ואני לא מתנגד ואני מבקש מהם שהם שוברים לי את היד אני לא מתנגד, הפעילו עלי את מירב כוחם כאילו אני מחבל מתאבד, לאחר מכן הכניסו אותי לרכב (חדר העינויים)

שאלוהים יודע מה הם עשו לבני אדם שם לא מאחל לאף א[ח]ד להיות שם מתנאל נכנס איתי שכולי רועד תופס אותי בחולצה שלי וביד שניה מרים עלי אגרוף ואומר מילה אתה ואני מזיין אותך או שם לך בוקס לפני פחדתי אפילו לנשום הרגשתי שהדבר הכי קטן יכול לעלות בחיים שלי כל זה אני בשוק וכאבים למה?

לאחר מכן נסענו לאזור המדיטק כדי להתגאות עם 'החברה' שלהם במה שהם עשו

הוציאו אותי מהרכב כמו סמרטוט וישר נפלתי על הרצפה מכאבים ומסחרחורת, במקביל סביבי 10 שוטרים שצוחקים עלי ומשפילים אותי יחד.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

אני לא אשתוק! מחר זה יכול להיות אתה או הילד שלך
חבורת בריונים ללא טיפת אמפטיה כלפי האזרח שמשלם להם את
המשכורת במיוחד בימים קשים אלו שאנחנו צריכים להיות יחד.
בקשתי אמבולנס מהשוטרים וכמובן התגובה שלהם תזמין אתה זה לא
מעניין אותנו, התפנתי באמבולנס והחשש הוא לקרע בשריר בכתף
צרפתי לכם וידאו על האכזריים האלה

...

כן חברה אנחנו משלמים להם את המשכורת

...

אדון [השוטר הנוסף]

ומתנאל חמו

השוטרי יס"מ שאחראים לכל זה

אתם עשיתם את שלכם, עכשיו אני [א]עשה את שלי

בקרוב מאוד [א]עלה את הוידאו של המקרה

תשתפו את הפוסט בבקשה".

בצילום המסך שצורף לתביעה נרשם מעל הפוסט "אתמול בשעה 19:45". משמע, צילום
המסך נעשה למחרת הפרסום.

יוער, כי בעותק שצורף לתביעה נרשם "צרפתי לכם וידאו", ועולה ממנו שסרט הוידאו אכן
מצורף לפוסט. אולם, בהמשך הפוסט נרשם "בקרוב אעלה את הוידאו" ומהפרסומים הבאים
(שיפורטו להלן) נראה כי הוידאו עלה רק למחרת. ייתכן, אפוא, שמדובר בעריכה של הפוסט.
הצדדים לא התייחסו לשאלה מתי צורף הסרטון, ולפיכך לא נידרש לכך.

6. בהמשך לפרסום הפוסט (מתוכן הפרסום עולה כי הדבר היה באותו יום) העלה הנתבע פוסט
נוסף ("הפרסום השני") שכלל מה שנראה כתמונה מסרטון הוידאו המתעד חלק מהתקרית וכתב:
"המשך למקרה המזעזע שקרה היום בחולון שבו שני יסמניקים פיצצו אותי במכות שלב ההוכחות
מתחיל. בקרוב תוכלו לראות סרטון מזעזע של המקרה. ביחד נעשה סוף לבריונים" (נספח 52 לכתב
התביעה). ככל הנראה למחרת העלה הנתבע את הסרטון (למעשה, שני סרטונים מזווית דומה) וכתב
"חברים כל הלילה לא ישנתי מהסטרס ומהלחץ שעברתי. הינה התיעוד לאלימות המשטרתית
והבריונית של המשטרה של שני היסמניקים מתנאל חמו ו[השוטר הנוסף]" (נספח 2 לכתב התביעה)
("הפרסום השלישי").

בשלב מסוים לאחר פרסום הפוסט פרסם הנתבע תגובה לה צירף תמונה של התובע וכתב:
"... זה העברייני הראשון האלים והאכזר שמשמש את כוחו לרעה שהכה אותי וביזה אותי לעיני כל...
זה אחד הרשעים" (נספח 19 לכתב התביעה) ("הפרסום הרביעי"). בתגובה נוספת כתב הנתבע "זה

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

מה שקבלתי על מתנאל חמו הכוחני הזה" וצירף צילום מסך של הודעה ששלח לו אדם שטען כי נראה לו שהתובע היה מפקד טירונים בפלוגה שלו בצבא ותיאר אותו באופן לא מחמיא ("הפרסום החמישי").

7. פרסום הפוסט הוביל לתגובות ולשיתופים רבים. חלק מהתגובות היו שליליות ביותר כלפי התובע ושותפו, וכללו ביטויים קשים כלפיהם. במענה לתגובות של הגולשים לפוסט האיץ בהם הנתבע לשתף אותו. כאשר אחד המגיבים הציע כי יפרסם את שמות השוטרים כדי "שיקבלו קצת שיימינג", הגיב הנתבע "רשום" (נספח 18 לכתב התביעה). הנתבע אף הגדיל לעשות, ושלח לחבריו של התובע בפייסבוק הודעות בהן הפנה אותם לפוסט.

8. אחת המגיבות לפוסט הייתה הנתבעת 2 ("הנתבעת"). היא פרסמה תגובה בה כתבה "הם מבינים שהם בתפקיד הנאצים כרגע?!" (נספח 72 לכתב התביעה). במענה לתגובה זו רשם הנתבע "אולי". בתגובה לביקורת שמתחו עליה גולשים על ההשוואה, כתבה הנתבעת "מי שמרביץ לבנאדם ככה רק בגלל שיצא מהבית זה לא אנושי בשום סיטואציה".

9. ומכאן לשאלה האם הפוסט נערך ובאיזה אופן. בפוסט המצוטט לעיל ניתן לראות ששמות התובע ושותפו מופיעים מספר פעמים. אין חולק שבשלב מסוים היו השמות "מתויגים", כלומר ניתן היה ללחוץ על שמו של התובע ולהגיע לעמוד האישי שלו. בכתבי הטענות אין כל טענה, לא מצד התובע ולא מצד הנתבעים, כי הפוסט נערך בשלב כלשהו. בעדותו ציין התובע, כי בשלב מסוים, מספר שעות לאחר הפרסום, הוא הסיר את התיוג, כך שהשמות נשארו אך ללא הקישור (ראו, עמ' 5 לפרוטוקול). התובע אף אישר כי "הפוסט נערך מספר פעמים, אז יכול להיות שבאחד הפעמים הוא כן הוריד את השם" (עמ' 8, שורות 16-17 לפרוטוקול). אם כי, לטענתו, התגובה הכוללת את התמונה שלו לא הוסרה.

הנתבע טען בעדותו תחילה כי בשלב מסוים הסיר את השמות של השוטרים מהפוסט (עמ' 65-67 לפרוטוקול). בהמשך הוסיף וטען כי בהתחלה פרסם את הפוסט כלל ללא שמות ורק לאחר מכן הוסיף את שמות התובע ושותפו (עמ' 77 לפרוטוקול). הנתבעת טענה בעדותה, כי כאשר כתבה את התגובה לא הייתה מודעת לכך שיש שמות בפרסום (עמ' 93 לפרוטוקול).

ההליך

10. ביום 23.4.2020 הגיש התובע את התביעה הנוכחית נגד הנתבעים, ונגד נתבעת נוספת אשר בהמשך התביעה נגדה נדחתה בהסכמה ללא צו להוצאות. בתביעה טוען התובע, כי פרסומי הנתבעים עולים כדי לשון הרע ועותר לפיצוי ללא הוכחת נזק. התביעה הוגשה על סך כולל של 70,000 ש"ח, אולם בקדם המשפט הבהיר התובע כי כל אחד מהנתבעים נתבע על סך 25,000 ש"ח (עמ' 4, שורות 33-34 לפרוטוקול).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

11. לטענת הנתבע דין התביעה להידחות, ממספר טעמים. מדובר בתביעת השתקה שהיא חלק מתופעה פסולה של הגשת תביעות על ידי שוטרים בגין פרסומים המופיעים נגדם. בפרסום אין כלל משום לשון הרע, אלא הוא ביקורת לגיטימית על עובד ציבור. גם אם מדובר בלשון הרע, אזי מתקיימות הגנות אמת הפרסום ותום הלב, וכן הגנת זוטי דברים. הנתבעת מעלה טענת דומות, ובנוסף טוענת כי הפרסום שלה כלל לא היה מזוהה עם התובע. עוד מדגישה הנתבעת, כי הפרסום חוסה תחת עקרון חופש הביטוי והבעת הדעה הפוליטית.

12. הנתבע הגיש תביעה שכנגד על סך 60,000 ש"ח, בה הוא טוען שהתובע ושותפו נהגו כלפיו באלימות ועצרו אותו באופן לא חוקי. התובע מכחיש את טענות הנתבע, וטוען כי לא הופעלה כלפיו אלימות. לטענתו, מעצרו של הנתבע היה כדין, תוך שנעשה שימוש בכוח סביר נוכח העובדה שהוא נמלט מהמשטרה.

13. האגודה לזכויות האזרח הגישה בקשה להתיר לה לצרף את עמדתה, כידידת בית המשפט, בנושא של הגשת תביעות בגין פרסומים העוסקים בהפעלת כוח על ידי שוטרים. הנתבעים תמכו בבקשה, והתובע הותיר זאת לשיקול דעת. נוכח האמור, התרתי לאגודה להגיש עמדה, תוך הבהרה שאין בכך כדי להפוך אותה לצד בתיק.

14. יוער, כי ההליך הנוכחי אינו ההליך היחיד שנקט התובע בגין הפרסום שלענייננו. במקומון "השקמה" פורסמה כתבה שהתייחסה לפרסום, והנתבע שיתף אותה ברשת הפייסבוק. התובע הגיש לבית משפט השלום בבתי ים תביעה נגד מספר גולשים אשר כתבו תגובות לפרסום זה, אשר לטענת התובע כללו לשון הרע (תא"מ (שלום בת-ים) 20-05-64966 חמו נ' לוי). ביחס לשניים מהנתבעים ניתנו פסקי דין מנומקים (ביום 4.10.2020 וביום 9.5.2021), בהם נדחתה התביעה מן הטעם שהתובע לא היה ניתן לזיהוי בפרסום זה (בו לא הופיע שמו של התובע).

15. במסגרת ההליך העידו בעלי הדין מטעם עצמם, ולאחר מכן הגישו סיכומים בכתב. בנסיבות העניין, נעשו על ידי לא מעט ניסיונות להביא את הצדדים להסכמה, לרבות לאחר הגשת הסיכומים, אולם הדבר לא עלה יפה, ומשכך אין מנוס אלא להכריע בתביעה ובתביעה שכנגד.

דין והכרעה

16. נפתח בתביעה העיקרית נגד הנתבע. כמו בכל תביעת לשון הרע, הבחינה מורכבת משלושה שלבים עיקריים. בשלב הראשון יש לבחון האם פורסמה לשון הרע; ככל שהתשובה היא חיובית יש לעבור לשלב השני, ולבחון אם חלה על הפרסום איזה מההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 ("חוק איסור לשון הרע"); בשלב השלישי, ובמידת הצורך, יש להידרש לשאלת הסעד (ראו למשל, ע"א 751/10 פלוני נ' דיין – אורבך, פסקאות 6-7 לפסק דינו של השופט עמית (8.2.2012); ע"א 6903/12 Canwest Global Communications Corp. נ' עזור, פסקה 18 ((22.7.2015)).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

17. האם יש ליתן משקל לכך שהתובע הוא שוטר והפרסום מתייחס לפעולה שביצע בתפקידו זה? דיני לשון הרע בנויים מאיזון בין הזכות לשם טוב לחופש הביטוי. בפסיקה נקבע, כי כאשר הפרסום עוסק ב"איש ציבור" יש לכך משקל מסוים לטובת השיקול של חופש הביטוי (ע"א 334/89 מיכאלי נ' אלמוג, פ"ד מו(5) 571, 555 (1992); ע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו(2) 607, 621-622 (2002) ("עניין אפל"). אשר לשאלה מיהו איש ציבור, נקבע כי אין מדובר בהגדרה בינארית, אלא ב"עניין של מידה, הנקבעת בכל מקרה לפי נסיבותיו" (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקר, פסקה 22 לפסק דינו של השופט ריבלין (12.11.2006) ("עניין בן גביר")).

בעניין אפל נקבע בהקשר זה כך (פסקה 8):

"ניתן לומר כי אדם ייחשב 'דמות ציבורית' ככל שנגיעתו לענייני ציבור והשפעתו עליהם היא רבה יותר, וככל שהופעתו בציבור וגישתו לאמצעי התקשורת רבה יותר. יש ועקב מעורבותו של אדם בעניין הנוגע לציבור יש לראותו כ'דמות ציבורית' לצורך העניין הנדון, ויש שהמעמד הציבורי נקבע בשל היותו נושא משרה או תפקיד ציבורי. מכל מקום, 'דמות ציבורית' היא דמותו של מי שיש לו נגיעה לענייני ציבור והשפעה עליהם במידה זו או אחרת, וההגדרה הקונקרטיה כרוכה בנסיבותיו של כל עניין".

ניתן לראות, אפוא, כי בית המשפט מתייחס לשני מבחנים עיקריים הרלוונטיים לשאלה אם אדם הוא בגדר "דמות ציבורית" – השפעתו על הציבור ומידת נגישותו לכלי התקשורת (וראו גם, ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 570, 558 (2004) ("עניין הרציקוביץ'"); רע"א 3614/97 אבי יצחק נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פ"ד נג(1) 26, 79 (23.6.1998)).

18. כאשר מדובר בשוטר שאינו בתפקיד בכיר, נראה כי הטעמים המצדיקים התייחסות אליו כאיש ציבור מתקיימים באופן חלקי בלבד. לשוטר ולאופן תפקודו ישנה ודאי השפעה על הציבור, אולם אין מדובר באדם שמתווה מדיניות או מקבל החלטות בעלות משמעות ציבורית. כמו כן, לשוטר ישנה מעטפת שדואגת לענייניו בהיבט התקשורתי, כגון דוברות המשטרה (אשר במקרה הנוכחי הוציאה הודעה לתקשורת המגנה על התובע), אולם קשה לומר שיש לו, כפרט, נגישות גבוהה לכלי התקשורת. לפיכך, נראה כי כאשר הפרסום עוסק בשוטר (שאינו קצין בדרגה גבוהה) אזי יש בכך כדי להגביר את משקלו של חופש הביטוי בגדר האיזון הנעשה במסגרת דיני לשון הרע, אולם לא באותה דרגה של השפעה שתחול כאשר מדובר באיש ציבור מובהק, כגון נבחר ציבור (או מי שמבקש להיבחר על ידו) או נושא משרה בכירה בשירות הציבור (ראו, ת"א (שלום ראש"ל) צ-57183-08-20 גאנס נ' הלל (26.9.2021)).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

על רקע האמור, נבחן את המקרה שלפנינו.

האם הפרסומים עולים כדי לשון הרע?

19. השאלה הראשונה היא האם הפרסומים שפרסם הנתבע עולים כדי לשון הרע, בהתאם להגדרה הקבועה בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע. הבחינה בעניין זה היא אובייקטיבית, ומתמקדת בפרשנות הניתנת לביטוי על ידי הקורא הסביר (ראו למשל, ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג(2) (1989); עניין הרציקוביץ', עמ' 567). קשה לחלוק על כך שהפרסום הראשון – הפוסט – עולה כדי לשון הרע, שעה שנטען בו שהתובע דחף את הנתבע ללא סיבה, נתן לו אגרוף בראש, איים עליו וכדומה, והנתבע מכנה את התובע ושותפו "בריונים", "חיות שרודפות אחרי טרף" וכדומה. הוא הדין לעניין הפרסומים השלישי והרביעי בהם מאשים הנתבע את התובע בכך שנהג באלימות ובאכזריות, השתמש בכוחו לרעה, היכה אותו וכדומה. אשר לפרסום השני, הרי שלפי תוכנו הוא בוודאי לשון הרע, אולם שמותיהם של התובע ושותפו לא מופיעים בו, ולפיכך עולה שאלה האם מתקיימת לגביו דרישת הזיהוי. נידרש לכך בהמשך.

לעומת זאת, בכל הנוגע לפרסום החמישי, אני סבור שאין מדובר בלשון הרע. במסגרת פרסום זה הנתבע צירף צילום מסך שקיבל, לטענתו, מאדם שהתובע היה מפקד בפלוגה שלו בצבא, וכולל כינויים לא מחמיאים של הכותב כלפי התובע. מדובר בדברים סרי טעם, שאיני רואה צורך לחזור עליהם, אולם הם אינם עולים כדי לשון הרע.

ההגנות

20. בשלב זה, יש לבדוק את השאלה האם אותם פרסומים שנקבע כי הם נחשבים ללשון הרע חוסים תחת איזה מההגנות הקבועות בחוק. לטענת התובע, חלות לגבי הפרסומים האמורים הן הגנת אמת הפרסום, הקבועה בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, והן הגנת תום הלב, הקבועה בסעיף 15 לחוק.

הדיון בשאלת ההגנות בענייננו מורכב, מכיוון שמדובר בפרסומים הכוללים הן רכיבים עובדתיים והן רכיבים שבמהותם הם הבעת דעה (לקושי המתעורר לעתים בהבחנה בין השניים ראו, עניין בן גביר, פסקה 29 לפסק דינו של השופט ריבלין (12.11.2006); ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי, פסקה 34 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה (4.8.2008), וההפניות שם). בנסיבות המקרה, נראה שאפשר להבחין בין החלקים הכוללים עובדות לאלו המהווים הבעת דעה, ולבחון ככל אחד מהם תחת ההגנה הראויה לו (ראו, חאלד גנאים, מרדכי קרמניצר ובוועז שנור לשון הרע - הדין המצוי והרצוי 89-96 (2005), וההפניות שם).

נפתח בהגנת אמת הפרסום.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

אמת הפרסום

21. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע כולל שני יסודות: כי הפרסום היה אמת וכי היה בו עניין ציבורי. אין מחלוקת של ממש על כך שבפרסום המתייחס לאופן בו מתנהלים שוטרים כלפי אזרח יש עניין ציבורי. השאלה היא האם התקיים יסוד האמת. על מנת לענות על שאלה זו על בית המשפט לקבוע ממצאים עובדתיים באשר למה שהתרחש (דנ"א 2121/12 פלוני נ' דיין אורבך, פ"ד סז(1) 667, פסקאות 24-29 לפסק דינו של הנשיא גרוניס (18.9.2014) ("עניין דיין")). "כדי להכריע בשאלה האם מה שפורסם היה אמת, יש להשוות בין תוכן הפרסום לבין האמת כפי שנקבעה על ידי בית המשפט באותו עניין" (שם, פסקה 27). פער מהותי בין האמת הנקבעת על ידי בית המשפט לבין העובדות העולות מהפרסום יביא לשלילת ההגנה לגבי אותו פרסום, אלא אם כן מדובר ב"פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש" (סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע).

22. בענייננו, ניתן ללמוד על העובדות מעדויות הצדדים ומהסרטון המראה חלק מההתרחשות כאשר נעצר הנתבע על ידי התובע ושותפו. בסרטון ניתן לראות את הנתבע נוסע על אופניו על המדרכה, מביט לאחור ואז יורד אל הכביש, ניידת המשטרה מגיעה בנסיעה מכיוון נסיעתו של הנתבע ועוצרת לידו בפתאומיות, הנתבע מועד מעט, ואופניו נופלים על הרצפה (הנתבע עצמו אינו נופל). התובע ניגש אל הנתבע, תופס בידו והודף אותו אל הגדר הסמוך למדרכה, אז מצטרף השותף ותופס אותו ביד השנייה, והשניים מובילים אותו אל הרכב כשידיו משוכות מעט לאחור. לא ניתן לראות מה שהתרחש לאחר מכן.

על רקע האמור, נבחן את השאלה האם פרסומי התובע היו אמת, ונתחיל בפרסום הראשון (הפוסט).

23. ניתן לחלק את התיאור העובדתי בפוסט לשלושה: מה שהתרחש בנקודת המפגש הראשונה; מה שהתרחש כאשר הנתבע נעצר על ידי התובע ושותפו; ומה שהתרחש בתוך הרכב ולאחר מכן.

המפגש הראשון: ישנם חילוקי דעות מסוימים בין הצדדים בקשר למה שהתרחש בנקודת המפגש הראשונה, כאשר לטענת התובע היו ביניהם חילופי דברים מסוימים, ואילו הנתבע מכחיש זאת. מחלוקות אלו אינן מהותיות. הנתון המהותי, שאינו שנוי במחלוקת, הוא שהנתבע היה מודע לכך שהתובע הוא שוטר ולכך שהוא הורה לו לעצור, ואף על פי כן הסתובב ונסע משם. מדובר בנתון מהותי, שכן הוא משליך על השאלה אם הייתה הצדקה להתנהלות התובע לאחר מכן. אילו לא היה הנתבע מציין עובדה זו בפרסום הרי שוודאי שלא הייתה מתקיימת הגנת אמת הפרסום, שכן "הפרסום נדרש לשקף אמת 'שלמה'. כלומר, שלא ייעדרו ממנו פרטים המשנים את הרושם הכללי המתקבל מהפרסום, וכן שלא ייכללו בו פרטים משמעותיים שאינם נכונים" (עניין דיין, פסקה 28 לפסק דינו של הנשיא גרוניס). אלא שמעיון בפוסט ניתן לראות שהנתבע מציין את העובדה שלא

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

ציית להוראה שקיבל מהשוטר ועזב את המקום. אמת, כי הנתבע מציג זאת באור מקל מבחינתו, ומסביר כי עזב "מהפחד של הגישה המאיימת 'בוא בוא רגע' של השוטר", אולם בסופו של יום העובדות מצוינות והקורא מודע לכך שהנתבע לא ציית להנחיית השוטר. לפיכך, הפרסום לגבי נקודת זמן זו אינו חורג מהאמת.

שלב המעצר: ישנם אי דיוקים מסוימים בתיאור הדברים על ידי הנתבע (כגון הטענה שהוא נפל לרצפה בעוד שהוא מעד אך לא נפל לרצפה), אולם ככלל סבורני שהתיאור העובדתי בפוסט עולה בקנה אחד עם פרטי האירוע כפי שניתן להתרשם מהם מהסרטון, למעט לגבי פרטים שאינם בלב העניין. הנתבע כתב כי התובע ושותפו "פתחו עלי בגז" את הרכב שלהם, ובכך הוא מתייחס לעצירה הפתאומית לידו, שאכן הייתה. הוא טוען כי התובע נתן לו "בוקס" בראש, ואילו התובע טוען כי הוא הדף אותו בגבו (בניסיון לתפוס אותו). בסרטון לא ניתן לראות עם מי הצדק, שכן הרכב מסתיר את ההתרחשות הספציפית הזו, אולם המחלוקת בעניין זה אינה מהותית. הוא הדין לגבי התיאור שלאחר מכן, כאשר הנתבע מתאר כיצד הוא נדחף אל הגדר והובל אל הרכב. הנתבע משתמש בביטוי "שוברים לי את היד", אולם מההקשר ברור שהוא לא טוען שידו נשברה, אלא שבמהלך האירוע הוא התלונן על הכאב בידו.

מהכנסת הנתבע לניידת ועד לסיום האירוע: בעניין זה אין לנו אלא את עדויות התובע והנתבע. שותפו של התובע, אשר היה יכול להעיד על שהתרחש, לא זומן לעדות על ידי אף אחד מהצדדים. שאלה היא לחובת מי הדבר נזקף. מצד אחד, מי שבאופן טבעי ניתן היה לצפות שיזמן אותו לעדות הוא התובע. מצד שני, מכיוון שענייננו בטענת הגנה אשר הנטל להוכיחה רובץ על הנתבע, ייתכן שניתן היה לצפות כי הוא יזמן לעדות את מי שהיה עד לאירוע, גם אם הוא שייך "לצד השני" (השוו, ע"א 78/04 המגן חברה לביטוח בע"מ נ' שלום גרשון הובלות בע"מ, פ"ד סא (3) 18, פסקה 53 (2006)). איני רואה צורך להכריע בכך, שכן ממילא אין חשיבות רבה לחלק העוסק בשלב זה, שעה שהנתבע לא האשים את התובע שנהג באלימות פיזית באותו שלב, וטענותיו מתייחסות בעיקר לתחושותיו לגבי היחס שקיבל.

מן האמור עולה, כי בכל הנוגע לחלקים העובדתיים בפוסט, הרי שאלו אינם חורגים באופן מהותי מהאמת, ומתקיימת לגבי רובד זה של הפוסט הגנת אמת הפרסום.

24. לצד הרכיבים העובדתיים, ישנם בפוסט ביטויים לא מעטים, אשר יש לסווג אותם כהבעת דעה ביחס להתרחשות העובדתית. כך, למשל, ההגדרה של התנהלותו של התובע ושותפו כ"בריונית", האמירה כי הם יצאו מהרכב "כמו חיות שרודפות טרף" וכי הם היו "אכזרים", ההגדרה של הניידת כ"חדר עינויים", וכדומה. חלק מביטויים אלו טפלים לפרסום העובדתי (וממילא חוסים תחת הגנת אמת הפרסום), אולם דומה כי חלקם נחשבים בפני עצמם ללשון הרע. לגבי ביטויים אלו לא ניתן לומר שחלה הגנת אמת הפרסום, שכן לא ניתן לבחון אותם במשקפיים של "אמת" או "שקר" (כגון, האם התנהלות השוטרים היא "אכזרית" או לא). מדובר בהבעת דעה

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

לגבי הרכיב העובדתי של הפרסום, והשאלה אותה יש לבחון היא האם מתקיימת לגבי ביטויים אלו הגנת תום הלב. לשאלה זו נידרש בהמשך.

25. אשר לפרסומים הנוספים: בפרסום השני כתב הנתבע כי "שני יסמניקים פיצצו אותי במכות", וכינה אותם בריונים. הביטוי "פיצצו אותי במכות" אינו אמת. מי שקורא אותו בפני עצמו מקבל את הרושם כי שני השוטרים הפליאו בנתבע את מכותיהם, אולם גם לפי גרסתו של הנתבע לאירועים לא ניתן לומר שכך היה. המכה היחידה שהנתבע קיבל, לגרסתו הוא, הייתה כאשר התובע עצר אותו על ידי "בוקס" בראש. לטענת הנתבע, גם לאחר מכן נהגו התובע ושותפו בכוח לא מוצדק, אולם יש הבדל בין טענה זו לבין הרושם הנוצר כאשר אדם טוען ש"פיצצו אותי במכות". עם זאת, אין מקום להטיל אחריות בגין הפרסום השני מסיבה אחרת.

אילו היה שמו של התובע מופיע בפרסום השני, סבורני שהיה מקום לקבוע כי לא מתקיימת לגבי הגנת אמת הפרסום (וגם לא הגנת תום הלב). אולם, השם אינו מופיע בפרסום זה (לפחות לא בעותק שצורף לכתב התביעה), ולא הובאו ראיות שמאפשרות לקבוע כי הפרסום הוצג באופן שהקורא היה יכול לזהות כי מדובר בתובע. זאת ועוד, ככל שנניח שניתן היה לזהות את התובע בשל כך שהפרסום השני היה צמוד לפרסום הראשון (ולא הובאו ראיות בשאלה זו), אזי יש להניח שמי שזיהה את התובע קרא את הפרסום הראשון, המפורט בהרבה, וידע מהי בדיוק הטענה כלפיו.

לאור האמור, סבורני שלא מתקיימת לגבי הפרסום השני דרישת הזיהוי, וממילא הוא אינו מקים אחריות.

הפרסום השלישי אינו כולל פירוט עובדתי, והשאלה אם הוא מוגן תידון במסגרת הגנת תום הלב. הפרסום הרביעי כולל נתון עובדתי לפיו התובע היכה את הנתבע. לגבי ביטוי זה לא ניתן לומר שהוא אינו אמת, שכן גם לפי גרסת התובע הוא היכה את הנתבע פעם אחת, גם אם לא במתכוון, כאשר ניסה לעצור אותו והדף אותו בגבו. אשר ליתר הביטויים בפרסום הרביעי, הרי שאלו נחשבים להבעת דעה ויש לבחון אותם במסגרת הגנת תום הלב.

תום לב

26. השאלה אותה יש לבחון עתה היא האם מתקיימת בענייננו הגנת תום הלב, ביחס למרכיבי הפרסום שאינם עובדתיים. נבחן שאלה זו לגבי הפרסומים הראשון, השלישי והרביעי (שכן לגבי הפרסום השני קבענו שלא מתקיימת דרישת הזיהוי ולגבי הפרסום החמישי כי הוא אינו נחשב ללשון הרע).

27. הגנת תום הלב כוללת שני תנאים: האחד, כי הפרסום נעשה בתום לב, והשני כי הוא נעשה בנסיבות המפורטות באחת מהחלופות שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע. סעיף 16 לחוק קובע חזקות שונות שיש בהן כדי לחזק או להחליש את האפשרות כי יקבע שהפרסום נעשה בתום לב.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

הנתבע טוען כי עניינו נכנס תחת החלופות הקבועות בסעיף 15(2), (4) ו-6) לחוק איסור לשון הרע. לא מצאתי ממש בטענה לתחולתם של סעיף 15(2) או (6) לחוק, אולם סבורני שמתקיימת החלופה הקבועה בסעיף 15(4) לחוק, שעה שהפרסום כולל הבעת דעה על התנהלות התובע בתפקידו הציבורי. השאלה אותה יש לבחון היא האם התקיים יסוד תום הלב.

28. סעיף 16 לחוק איסור לשון הרע קובע, כי "הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב". השאלה העיקרית המתעוררת בענייננו היא, אפוא, האם הפרסום חרג מהסביר. הסבירות של הפרסום צריכה להיבחן הן ביחס לתוכנו והן ביחס לפורום בו הוא נעשה.

הנתבע פרסם פוסט פומבי בפייסבוק, בו השתמש בביטויים קשים למדי כלפי התובע, תוך שכינה אותו "אכזרי", "בריון" ו"רשע", טען שהוא משתמש לרעה בכוחו וכדומה. עם זאת, בנסיבות העניין אני סבור כי ביטויים אלו חוסים תחת עקרון חופש הביטוי, והם אינם חוצים את הגבול אשר מצדיק הטלת אחריות בלשון הרע. בהקשר זה נתתי משקל לכך שמדובר בסופו של יום בהבעת דעה לגבי האופן בו מילא התובע את תפקידו כשוטר, באירוע אשר הנתבע נטל בו חלק וחווה אותו מבחינתו באופן קשה. הביטויים הם אמנם חריפים, אולם מי שקורא את הפוסט וצופה בסרטון המצורף לו מודע לעובדות העיקריות של האירוע, ויכול לשפוט בעצמו האם התיאור הולם אותו. קורא זה מבין כי הביטויים בהם משתמש הנתבע משקפים את דעתו שלו לגבי האירוע העובדתי, ובידו להפעיל שיקול דעת האם להסכים איתה.

בסופו של יום, מדובר בביקורת על פעילות שנעשתה על ידי גורם שהפעיל מרות שלטונית, הנמתחת על ידי מי שחווה אותה כאזרח. ההגנה על ביטויים מסוג זה היא רחבה ביותר. הנתבע נתן תיאור עובדתי של הפעולות שנעשו – תיאור שלגביו קבענו לעיל כי הוא אינו חורג באופן מהותי מהאמת – ואז הביע את עמדתו לגבי פעולות אלו ומבצעהן. השאלה האם המעצר של הנתבע, בנסיבות בהן נעשה ובהתחשב באופי החשדות שעלו כלפיו, היה כשורה, ראויה לדיון. גם אם הנתבע השתמש בביטויים חריפים ושאינם נעימים לאוזן, הדברים אינם חורגים מהגבולות המוכתבים על ידי חופש הביטוי.

אם בכל זאת היה מקום להתלבטות מסוימת האם הנתבע לא חרג מהסביר, הדבר נובע מלהיטות היתר שגילה הנתבע בהפצת דבריו ובעיקר מכך שטרם לשלוח הודעות לחברי התובע בפייסבוק, בהן הפנה אותם לפוסט שפרסם. התנהלות זו מעלה ניחוח של רדיפה אישית. יחד עם זאת, פעולה זו אינה בלב העניין וסבורני שאין די בה כדי לשלול את תום הלב מהפרסום.

29. **לסיכום:** התביעה מתייחסת לחמישה פרסומים. לגבי הפרסום החמישי קבענו כי מבחינת תוכנו הוא אינו לשון הרע, ואילו הפרסום השני אינו מקיים את דרישת הזיהוי. יתר הפרסומים נחשבים ללשון הרע, אולם חלות לגביהם ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

לאור האמור, דין התביעה נגד הנתבע 1 להידחות.

התביעה שכנגד

30. הנתבע הגיש תביעה שכנגד, המתייחסת למעצרו על ידי התובע ושותפו, ולכוח שהופעל כלפיו באותו אירוע. בהקשר זה יודגש, כי אין מחלוקת שהנתבע אכן נעצר (ולא רק עוכב). הנתבע מעלה טענות רבות בקשר לאופן התנהלותם של התובע ושותפו. איני רואה צורך להיכנס לכל הטענות. השאלה אינה האם קוימו כל הוראות הדין בקשר למעצרו של הנתבע, ואף לא האם נעשו טעויות כאלו או אחרות במהלך הדברים. יתרה מזו, אף מסקנה לפיה מעצרו של הנתבע לא היה חוקי אין די בה בהכרח כדי לזכות אותו בפיצוי מהתובע, ככל שאי החוקיות נובעת מטעות סבירה ובתום לב. השאלה אותה יש לבחון היא האם התנהלות התובע ושותפו עלתה כדי רשלנות. שאלה זו יש לבחון ביחס לשני מרכיבים עיקריים: ההחלטה לעצור את הנתבע; והכוח שהופעל במהלך ביצוע המעצר.

31. על מנת לבחון את סבירות התנהלותם של התובע ושותפו, יש להתייחס לאירוע מתחילתו. האירוע התחיל כאשר הנתבע בחר שלא לציית להנחיה שניתנה לו על ידי התובע לגשת אליו ולהזדהות, וזאת על אף שידע כי התובע הוא שוטר. הנתבע מעלה טענות שונות לגבי הדרך בה התנהל התובע באותו שלב (כגון כי היה עליו להודיע לנתבע על עיכובו). איני רואה צורך להיכנס לשאלות אלו, שכן גם אם אניח שהנתבע צודק בטענה כזו או אחרת, ודאי אין מדובר בפגם יסודי שיש בו כדי להצדיק התעלמות מהנחיה של שוטר. נקודת המוצא היא, אפוא, כי הנתבע לא ציית להנחיה של שוטר, ולמעשה נמלט ממנו. על רקע נקודת מוצא זו, הנתבע אינו יכול להלין על כך שהתובע ושותפו ערכו סריקות כדי למצוא אותו. בניגוד לטענת הנתבע, אין מדובר ב"מרדף" כמובנו בנוהל המשטרה, שכן לא הוכרז מרדף ולא הופעלו הסמכויות הייחודיות למצב בו מוכרז מרדף.

32. באותו שלב, היה חשד סביר נגד הנתבע לביצוע מספר עבירות: הפרה של תקנות הקורונה, נסיעה באופניים ללא קסדה ועל מדרכה ובעיקר – עבירה של אי ציות לשוטר לפי תקנה 23 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. בהינתן הימלטותו של הנתבע, הרי שהייתה נגדו עילת מעצר לפי סעיף 23(א)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996. אמת כי גם כאשר ישנה עילת מעצר יש להסתפק בעיכוב כאשר הדבר אפשרי, ובמבט ראשון אכן ניתן לתהות האם לא הייתה אפשרות להסתפק בעיכובו של הנתבע ולא לעצור אותו, וזאת בהתחשב בחשדות הקלים שבגינם ביקשו התובע ושותפו מהנתבע כי יזדהה מלכתחילה. אולם, בסופו של יום סבורני כי לא ניתן להתעלם מכך שהנתבע נמלט משוטר, מה שבפני עצמו עשוי לעורר חשדות נוספים. בנסיבות אלו, גם אם ניתן היה להתנהל בצורה שונה, איני סבור שניתן לקבוע כי ההחלטה לעצור את הנתבע הייתה לא חוקית או לא סבירה.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

33. הנתבע מפנה לפסיקה בה נקבע, כי גם אם ההחלטה על העיכוב או המעצר הייתה חוקית בראשיתה, הרי שלא היה מקום כי המשטרה תוסיף ותעכב את האזרח, אלא היה עליה לזמן אותו לחקירה בתחנת המשטרה במועד מאוחר יותר (ע"א (מחוזי ת"א) 44886-04-15 כהן נ' מדינת ישראל (18.4.2016)). אולם, בשונה מאותו מקרה בו עוכב האזרח לפרק זמן של מספר שעות, הרי שבענייננו העיכוב היה לדקות ספורות. בע"א 44886-04-15 הנ"ל בית המשפט אף מדגיש, כי בכל הנוגע לתחילת האירוע הרי שגם אם השוטרים טעו בהפעלת שיקול הדעת אין בכך כדי להקים עילה של רשלנות, אולם סבר שלאחר שנרגעו הרוחות ניתן היה לשקול את העניין ולתקן את הטעון תיקון (פסקה 20 לפסק הדין). ביישום לענייננו, גם לו היינו מניחים שהתובע ושותפו שגו בכך שעיכבו את הנתבע על מנת לרשום לו דו"ח, תחת זימונו לתחנת המשטרה, הרי שבהתחשב בכך שמדובר בעיכוב של דקות ספורות, ובכך שברקע עומדת הימלטותו של הנתבע, הרי שמדובר לכל היותר בטעות בשיקול דעת שאינה מקימה עילה של רשלנות.

34. הוא הדין לעניין הפעלת הכוח במהלך ביצוע המעצר. לא אכחד, כי הצפייה בסרטון עשויה לגרום לאי נוחות מסוימת, וניתן לתהות האם הנחישות שהפגינו התובע ושותפו הולמת את החשדות הלא חמורים נגד הנתבע. אולם, בסופו של יום, הגם שהמעצר כלל הפעלה של כוח פיזי, הרי שהתובע ושותפו לא היכו את הנתבע (מעבר להדיפה הראשונה במהלך התפיסה) ולא נגרמה לו פגיעה פיזית של ממש. עוד יש להביא בחשבון את העובדה שהנתבע כבר נמלט על אופניו, כך שלא היה ניתן לשלול את האפשרות כי ינסה לעשות זאת שוב. בהתחשב בכל האמור, סבורני שגם אם ניתן להחזיק בדעה שרצוי היה לנקוט בשלב ראשון פעולות מעט פחות אגרסיביות, אין לומר כי מדובר בהתנהלות החורגת מהסביר במידה כזו המצדיקה הטלת אחריות בגין רשלנות.

נוכח האמור, דין התביעה שכנגד להידחות.

התביעה נגד הנתבעת 2

35. בתגובה לפוסט שפרסם הנתבע, כתבה הנתבעת תגובה בזו הלשון: "הם מבינים שהם בתפקיד הנאצים כרגע?!". לטענת התובע, מדובר בלשון הרע.

36. הנתבעת מעלה מספר טענות הגנה, שניתן לרכזן לטענות הבאות: האחת, כי לא הוכח שבמועד בו נכתבה התגובה הופיעו שמותיהם של התובע ושותפו בפרסום, וממילא הפרסום אינו מזוהה איתם; השנייה, כי הביטוי אינו מתייחס לתובע ולשותפו, אלא מהווה ביקורת של הנתבעת כלפי מדיניות הסגרים של הממשלה; השלישית, כי מדובר בביטוי החוסה תחת חופש הביטוי, ואין בו כדי להקים אחריות.

זיהוי התובע

37. נפתח בשאלה האם ניתן היה לזהות את התובע. את הטענה להעדר זיהוי מבססת הנתבעת בסיכומיה על שתי טענות: האחת, כי הפוסט נערך על ידי הנתבע במהלך הזמן, ולא הוכח שבמועד

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

פרסום התגובה על ידי הנתבעת היו רשומים בו שמותיהם של התובע ושותפו. השנייה, כי הנתבע פרסם גם גרסה של הפוסט בה לא מופיעים שמותיהם של התובע ושותפו (נספח 3 לתביעה), וייתכן שהנתבעת הגיבה לפוסט זה.

38. יש לדחות טענות אלו מהטעם שמדובר בהרחבת חזית. הנתבעת אמנם טענה בכתב הגנתה (סעיף 31) כי לא היה ניתן לזהות את התובע, אלא שטענה זו מתייחסת לכך שמהסרטון המצורף לפרסום לא ניתן לזהותו. עוד טוענת שם הנתבעת, באופן מתחכם למדי, כי "התובע לא הסביר בתביעתו הכיכד ניתן לזהותו עם הפרסום". אלא שבתביעה נכתב באופן מפורש כי שמותיהם של התובע ושותפו היו רשומים (ראו, למשל סעיף 22 לכתב התביעה), וצורפו לה צילומים של הפרסומים שבהם הופיעו השמות. בהתחשב בכך, טענה כי במועד פרסום התגובה על ידי הנתבעת לא היו רשומים השמות צריכה הייתה להיטען במפורש. אין מדובר בדקדוקי פרוצדורה. אילו הייתה הנתבעת טוענת כי כאשר היא כתבה את תגובתה לא היו רשומים בפוסט שמות (או אף שלא הוכח שהיו רשומים שמות), אזי היה על התובע להביא ראיות המוכיחות אחרת. משעה שלא הועלתה טענה כזו, היה התובע רשאי להניח שאין מחלוקת על עניין זה והוא אינו נדרש להוכיחו.

39. אעיר מעבר לצורך, כי בניגוד לטענת הנתבעת, נספח 3 לכתב התביעה אינו גרסה שונה של הפוסט ללא שמות. נספח 3 הוא צילום חלקי של הפוסט המלא, שצורף כנספח 7 לכתב התביעה, והוא הובא כדי להראות את מספר השיתופים לפוסט. בנספח 3 אכן לא רואים שמות, אולם הדבר אינו מלמד כי במועד בו הוא צולם לא כלל הפוסט שמות, שכן מדובר בצילום חלקי שאינו כולל את אותם חלקים שבפרסום המלא ניתן לראות בהם שמות.

עוד אעיר, כי הטענה לעריכה של הפוסט על ידי הנתבע בדרך של הסרת והוספת שמות היא טענה כבושה, אשר לא הועלתה בכתב ההגנה מטעם הנתבע ולא הובאה לה כל ראיה, על אף שהמידע בעניין זה נמצא אצל הנתבע (כבעל שם המשתמש שפרסם את הפרסומים בפייסבוק). מכל מקום, גם אם נטל ההוכחה להראות שבמועד הפרסום הופיעו השמות הוא על התובע, הרי שכאמור נדרש היה לכל הפחות שהטענה תועלה במפורש על ידי הנתבעת בכתב ההגנה.

נוכח האמור, מסקנתנו היא שיש לקבוע כי הנתבעת כתבה את התגובה ביחס לפוסט שפרסם הנתבע (הפרסום הראשון), וכי במועד כתיבת התגובה הופיעו בו שמותיהם של התובע ושותפו.

פרשנות הביטוי

40. לטענת הנתבעת, הביטוי כלל אינו מתייחס לתובע ולשותפו, אלא מהווה ביקורת שלה על מדיניות הסגרים של הממשלה. אין לקבל טענה זו. כאמור לעיל, המבחן הוא אובייקטיבי, ובמסגרתו על בית המשפט להתחקות אחר הבנתו של הקורא הסביר. סבורני, כי הקורא הסביר מבין שהפרסום מתייחס לתובע ולשותפו, הגם שיייתכן שהוא כולל גם ביקורת על מדיניות הממשלה.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

אמת, כי הנתבעת לא אמרה שהתובע ושותפו הם "נאצים" (שאז מדובר היה בפרסום חמור בהרבה), אולם היא אמרה שהם נמצאים "בתפקיד הנאצים". משמע, התובע ושותפו ממלאים את התפקיד של הנאצים בסיפור. בכך יש השוואה, ולו חלקית, של ההתנהלות שלהם להתנהגות של הנאצים.

הגם שהפרשנות היא אובייקטיבית ואינה תלויה בכוונתה של הנתבעת, לא למותר לציין כי גם מדבריה ניתן להבין שהביטוי מתייחס לתובע ולשותפו, ולא לממשלה באופן כללי. כך, במענה לביקורת שמתחו עליה גולשים על ההשוואה לנאצים כתבה הנתבעת "מי שמרביץ לבנאדם ככה רק בגלל שיצא מהבית זה לא אנושי בשום סיטואציה", ומכך עולה שגם היא הבינה שדבריה התייחסו לתובע ולשותפו (שלטענתה "הרביצו"), ולא היו ביקורת כללית על הממשלה ומדיניותה.

האחריות

41. עתה עלינו לבחון האם יש מקום להטיל על הנתבעת אחריות בלשון הרע בגין הפרסום. השאלה כיצד יש להתייחס לביטוי "נאצי" בהקשר של לשון הרע נדונה לא אחת בפסיקה. בדרך כלל, השימוש בביטוי זה לא נעשה כטענה עובדתית, אלא כהבעת דעה. אולם, בכך אין כדי לומר כי אין לראות בו משום לשון הרע.

במדינת ישראל, השימוש בביטוי "נאצי", על הטייתו השנונת, כדי לתאר את התנהלותו של אדם או למתוח ביקורת על פעולותיו, נושא בחובו מסר פוגעני באופן מיוחד. כפי שהיטיבה לתאר זאת השופטת פרוקצ'יה בעניין **בן גביר** (פסקה 8 לפסק דינה):

"המושג 'נאצי' בעידן שלאחר מלחמת העולם ושואת יהדות אירופה מבטא בעיני אדם בן-תרבות את התגלמותה של החייתיות שבאדם; הוא משקף בעיני יהודי, באשר הוא, את שאול התחתיות אליו עשויה להגיע שנאת אדם על רקע תורה גזענית חשוכה, ואת מקור הטרגדיה האנושית הנוראה שהעם היהודי נפל קרבן לה אך לפני מספר עשורים. למושג 'נאצי' משמעות בעלת עוצמה שלילית ייחודית בעיניו של יהודי כפרט, ובעיניה של החברה בישראל שקמה על הריסות יהדות אירופה שהושמדה בשואה. 'נאצי' בעיניו של יהודי בארץ ישראל מסמל לא רק משטר שהפך גדול אויבי האנושות, אלא את הקשה שבאויבי העם היהודי בכל הזמנים, אשר הוביל קהילות שלמות של יהדות אירופה למשרפות הגזים, רצח בדם קר מאות ואלפים, שנורו אל תוך קברי אחים, הרג תינוקות, נשים וזקנים ללא אבחנה, הרעיב עד מוות את אסיריו במחנות הריכוז, והוביל אותם למותם מקור וממחלות. זהו מושג הנקשר עם רעיון השמדת-עם, שביקש למחוק את העם היהודי מעל פני האדמה; זהו מושג הנקשר עם תורה גזענית המבקשת להכחיד את

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

המשך הקיום האנושי של קבוצות שאינן נמנות על בני הגזע העליון; זהו מושג שקשה למצות את תוכנו המפלצתי במינוחים שגרתיים. זוהי הקונוטציה האמיתית של המושג 'נאצי' בתודעת בני העם היהודי, שחויית ההרס והחורבן האישי והלאומי שהמיט עליו השלטון הנאצי עדין חי ושותת דם בקרבו.

...

על רקע דברים אלה, השימוש במונח 'נאצי', נושא עמו משקע שלילי טעון ביותר כשהוא מושמע בישראל בהקשר זה או אחר כלפי אדם, או גוף, או לצורך תיאור תופעה המתרחשת בחברה. מושג זה לא איבד עד עצם היום הזה מעוצמת משמעותו ההיסטורית הנוראה, ולא התנתק ממנה חרף השנים שחלפו. כשהוא מושמע, הוא מכה בזכרון הלאומי של הציבור ושל הפרט גם יחד. הוא מעלה מנבכי השאול את הנוראה שבתופעות אנוש, ואת האפלה שבטרגדיות של הגורל היהודי."

בהתחשב במשמעויות אלו, וברגישות המובנת מאליה של השימוש בעולם הדימויים הנאצי במדינת ישראל, לא ייפלא כי נפסק ש"השימוש בביטוי 'נאצי', או בביטויים אחרים השאובים מההיסטוריה הכואבת של עם ישראל, הוא אצלנו כמעט בהכרח וכמעט בכל הנסיבות – ביטוי דיבתי", הגם שהודגש כי אין בכך בהכרח כדי להסיר ממנו את הגנות החוק (עניין **בן גביר**, פסקה 34 לפסק דינו של השופט ריבלין).

42. אכן, הפסיקה עמדה על כך שלא כל הבעת דעה העושה השוואה למשטר הנאצי תצדיק הטלת אחריות בגין לשון הרע (ראו, רע"א 2572/04 **פריג' נ' "כל הזמן"**, פסקה 16 (16.6.2008)). אולם, בדרך כלל השימוש בביטוי "נאצי" או בהטיות שלו לתיאור אופיו או התנהלותו של אדם ייחשב ללשון הרע, ולא ייחנה מהגנת תום הלב, שכן קשה לומר שמדובר בהתבטאות שאינה חורגת מהסביר, לעניינו של סעיף 16(א) לחוק איסור לשון הרע (למקרים בהם הטילו בתי המשפט אחריות בגין השימוש בביטוי "נאצי" או נגזרת שלו ראו למשל, ת"פ (שלום ת"א) 5116/89 **"מולדת" - תנועת נאמני ארץ ישראל (עמותה) נ' זמר** (2.6.1992); ת"א (מחוזי י-ם) 1999/86 **אלוני נ' שבועון "המחנה החרדי"** (5.9.1990); ע"א (מחוזי י-ם) 28952-09-18 **סרנה נ' הורוביץ** (24.2.2019); ת"א (שלום ת"א) 39224-11-16 **אלון נ' ויילר** (21.2.2020); ת"ק (תביעות קטנות ת"א) 34725-05-22 **ברלינר נ' גלבמן** (1.8.2022). למקרים בהם הוטלה אחריות בגין שימוש בביטויים אחרים הלקוחים מעולם המושגים של השוואה או של האידיאולוגיה הנאצית ראו, ת"א (שלום רח') 1587/98 **סנדלר נ' וינברגר** (17.12.2000); ת"א (שלום נצ') 1392/03 **גורדון נ' פלאוט** (31.5.2006); ת"א (שלום רח') 68228-05-18 **הופמן נ' ליטאי** (21.3.2020); ת"א (שלום ת"א) 63599-05-18 **רויזמן נ' כשדי** (12.12.2019)).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

43. ומכאן לענייננו. מהתגובה שפרסמה הנתבעת עולה מסר לפיו התנהלות התובע ושותפו היא כזו ש"ממקמת" אותם בתפקיד של נאצי. אין מדובר באמירה עובדתית, שכן אף אחד מהקוראים לא הבין את הפרסום כקובע שהתובע ושותפו ממלאים תפקיד של "נאצי" במובן ההיסטורי של המושג, אלא בהבעת דעה לגבי התנהלותם של השוטרים. אולם, כאמור לעיל, נוכח הפוגענות היתרה הטמונה בשימוש במילה "נאצי" יש לראות בכך משום לשון הרע, גם כאשר הביטוי אינו נתפס כפשוטו. השימוש בביטוי זה אינו נהנה מהגנת תום הלב. אמת, כי הפרסום נעשה בנסיבות הקבועות בסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, שכן מדובר בהבעת דעה לגבי האופן בו ממלאים התובע ושותפו את תפקידם הציבורי, אולם השימוש במילה "נאצי" להבעתה של אותה ביקורת חורג באופן מובהק מהסביר ואינו נחשב לתם לב.

מן האמור עולה, כי התגובה שפרסמה הנתבעת עולה כדי לשון הרע, ולא חלה עליה הגנה כלשהי. משכך, דין התביעה נגד הנתבעת להתקבל.

44. אשר לגובה הפיצוי, נתתי משקל מצד אחד לחומרה היתרה שיש בשימוש במילה "נאצי" ביחס לשוטר במדינת ישראל ומנגד לנסיבות מקלות הכוללות את העובדה שמדובר בתגובה ברשת החברתית שלא הובאה ראייה שזכתה לבולטות מיוחדת ביחס לפוסט שבקשר אליו היא נכתבה וליתר התגובות; לכך שהתייחסות לתובע היא עקיפה במידת מה (נאמר שהוא "בתפקיד הנאצי" ולא שהוא "נאצי" ממש); ולטענות הנתבעת לעניין מצבה הכלכלי. באיזון בין השיקולים האמורים, מצאתי להעמיד את הפיצוי על סך של 7,500 ש"ח.

סוף דבר

45. התביעה נגד הנתבע 1 נדחתה, וכך גם התביעה שכנגד. נוכח התוצאה, אין צו להוצאות ביחסים שבין התובע לנתבע 1.

התביעה נגד הנתבעת 2 מתקבלת בחלקה. הנתבעת 2 תשלם לתובע סך של 7,500 ש"ח, בתוספת הוצאות ושכר טרחת עורך דין בסך כולל של 3,000 ש"ח. בקביעת סכום ההוצאות הבאתי בחשבון את הסכום שלגביו התקבלה התביעה, את היקף הדיון בתיק ואת מכלול נסיבות העניין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 60 יום.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 20-04-28194 חמו נ' אחוון ואח'

תיק חיצוני:

ניתן היום, כ"ד שבט תשפ"ג, 15 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.

אבי סתיו, שופט

